

Ročník III. • Číslo 2 • Jún 2019

ŠTVRTROČNÍK VYDÁVANÝ OBCOU LUBIETOVÁ PRE LEPŠIU INFORMOVANOSŤ OBČANOV

12. stretnutie banských miest a obcí Slovenska

17. mája – 19. mája 2019

Dominovala spolupatričnosť a hrdosť na slávnú históriu obce

Príhovor šéfredaktorky

Milí naši čitatelia,

skončila jar a vystriedalo ju leto. Nečakane studené májové dni vystriedali konečne tie teplejšie. O malú chvíľu naše deti prinesú domov vysvedčenia a akokoľvek bol tento školský rok ťažký alebo ľahký, už bude zaradený do kategórie minulosť, do ktorej sa môžeme vrátiť už len v spomienkach. Nastáva čas oddychu, nielen pre deti, ale aj pre rodičov, plánujeme výlety a letné dovolenky. Sú však medzi nami aj takí, ktorí aj počas letných mesiacov budú pracovať, starať sa o rodinu, či chorých. Prajem všetkým našim čitateľom, aby počas letných mesiacov načerpali mnoho síl a energie, aby vykročili do druhej polovice roka 2019 s krásnymi zážitkami, plní pozitívnej energie, pripravení čeliť všetkým problémom.

Želám vám čo najviac dní oddychu, krásnu modrú oblohu, príjemné chvíle strávené s rodinou a priateľmi.

Jana Majerová

Pokračovanie na str. 2 ►

► Pokračovanie z 1. strany

Vystúpenie detí z Ľubietovej

Ekumenické služby Božie

Ekumenické služby Božie

FSK Šajbania

Vystúpenie detí zo Strelníka

Súťaž spevokolov

Foto: 14,15,16 – Súťaž spevokolov

Súťaž spevokolov

Slávnostné prijatie primátorov a starostov

Podlipa

Autorky foto: Soňa Pupalová, Linda Mandyčevská, Margita Kasalová

Jozef Banáš, uctievaný a zatracovaný

Jozef Banáš patrí medzi najpredávanejších a najprekladanejších slovenských spisovateľov. O svojich knihách prednášal a besedoval v devätnástich krajinách a za svoju tvorbu získal mnohé významné ocenenia doma i v zahraničí (Zlatá kniha, Platinová kniha, Kniha roka a mnohé iné).

Ročne absolvuje okolo osemdesiat besied a autogramiád, medzi ktoré sa 23. apríla 2019 zaradila aj Lubietová veľmi zaujímavou besedou a samozrejme aj veľmi úspešnou autogramiádou. Jeho zaujímavé pohľady a postoje ku kresťanstvu, politike, historickým faktom vyvolali diskusiu aj s obecnosťou.

Recenzia na publikáciu *Prebijem sa!*

Banášov dokumentárny román

o M. R. Štefánikovi je pravdepodobne kniha, na ktorú čakala nie-

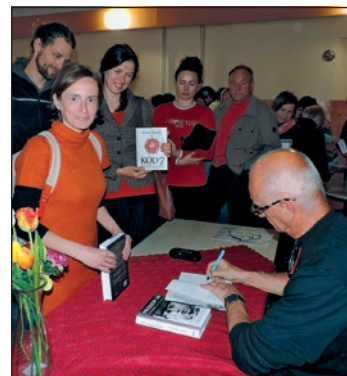
len slovenská literatúra, ale i slovenská historiografia. Jej hrdina je totiž slovenský hviezdár, ktorému sa podarilo vyletieť medzi hviezdy svetovej politiky práve vo chvíli, keď sa rozhodovalo o novej konštelácii sveta, a zanechať tam svoje nezmazateľné stopy. Pravdaže, nezabudli mu to ani víťazi, ani porazení. A práve pochopeniu tohto zázraku – zabúdaného občas z neďbalosti, občas z neúcty k pravde – venoval Jozef Banáš roky bádateľskej práce. Zázrak nám oživa pred očami. V celej svojej noblese i tragike.

Alexander Halvoník, literárny kritik

Ďakujem všetkým, ktorí sa besedy zúčastnili. *Jana Majerová*

Jozef Banáš a kultúrna komisia

Čo nás trápi Aktivita občanov zbytočná?

V jednom z predchádzajúcich čísiel obecných novín sme s hrdosťou občanov informovali o aktivite našich občanov pri oprave grantu na Li-bádoch a úprave jeho okolia. Dokon-

čenie prác sa malo uskutočniť ešte v roku 2018, no nestalo sa tak. Príčinou sa vždy nájdu. Raz nemôže firma, raz je nedostatok materiálu. Materiál bol už pripravený, kde to viazne?

Bez komentára

To, čo vidíte na nasledujúcich fotkách netreba ani komentovať. Takýto pozoruhodný nález našli občania pri prechádzke a zbere liečivých

rastlín na Viselníku (lokalita Rôšt). Spamätajte sa a začnime si prírodu chrániť!

Jana M.

Slávnosť konsekrácie

V ľudskom živote bývajú chvíle, ktoré považujeme za výnimočné. Radi si ich slávnostným spôsobom pripomínáme. Napr. narodenie, krst, prvý deň v škole, maturita, promócie, uzavretie sviatosti manželstva, rôzne životné jubileá, maturitné stretnutia po 30-tych 40-tych i 50-tych rokoch. Mohli by sme vymenovávať veľa. Podobne je to aj s významnými budovami, zvlášť keď ide o sakrálnu stavbu, ktoré boli postavené osobitne pre oslavu Boha. V nich sa človek skláňa pred majestátnosťou Boha, počúva i učí sa od neho pravému zmyslu života. Boh ho pritom zahŕňa svojou láskou, milosrdenstvom, milosťou i požehnaním.

Človek si veľa krát uvedomoval, že Bohu môže vďačiť za mnohé. Preto aj pre neho z lásky staval a tvoril tie najkrajšie veci aké len dokázal urobiť. Podobne je to aj u nás v našej krásnej a na históriu výnimočnej Lubietovej. Jednou z takých výnimočných chvíľ, bola aj marcová udalosť konsekrácie nášho starobylého chrámu sv. Márie Magdalény v Lubietovej. Práve v tento deň sa do histórie tohto chrámu zapísal ako deň, kedy bol tento chrám nanovo konsekrovaný aj s novým liturgickým zariadením J. E. Mons. ThDr. Mariánom Chovancom, banskobystrickým diecéznym biskupom za účasti mnohých kňazov a veriaceho ľudu z Lubietovej, ale i z blízkeho a ďalekého okolia. Celé nové liturgické zariadenie (nový oltár na ktorom sa slávi Eucharistia, ambóna pri ktorej sa ohlasuje Božie slovo, oltárny kríž so svietnikmi, sédes pre celebranta a sedilie pre asistenciu a napokon nová krstiteľnica, abakusy, sväteničky a dvanásť konsekrčných krížov osadených

Spevokol z Brusna

na stĺpoch kostola, ktoré slúžia k jeho konsekrácii) spolu s kostolom boli zasvätené slávnostným spôsobom Bohu. To znamená, že od chvíle ich požehnaní sú určené len pre oslavu Boha.

Hovorí sa, že Bohu to najlepšie. Najviac nám v tom pomohla pani architektka Mária Sabová a diecézna liturgická komisia s jej tajomníkom Mgr. Petrom Starostíkom. Idea, ako by malo vyzeráť nové liturgické zariadenie, ktoré má nahradiť provízorne drevené zariadenie, vybudované po Druhom vatikánskom koncile z cieľom uskutočniť liturgickú reformu v Rímskokatolíckej cirkvi, sa rodila veľmi pomaly. Trvalo to skoro dva roky. Nakoniec sa zvolila myšlienka fixného kamenného oltára spojeného pevne so zemou v tvare kocky podľa vzoru starokresťanských oltárov ešte z čias prvých kresťanov. Pre jeho realizáciu sa zvolil egyptský mramor nazývaný Giallo Klepatra. Keďže patrónom nášho chrámu je sv. Mária Magdaléna, pani architektka zvolila na niektorých častiach, ako je oltár, krstiteľnica ambóna a sväteničky motív, ktorý vyjadruje stekajúce slzy

sv. Márie Magdalény. Všetky kovové časti sú vytvorené akademickým sochárom Igorom Mosným, ktorý okrem oltárneho kríža a veľkých oltárnych svietnikov, symbolických slz Márie Magdalény vytvoril aj nádhernú sochu sv. Jána Krstiteľa, ktorá je umiestnená na bronzovom poklope, ktorý je umiestnený na novej krstiteľnici. Kamenné práce vykonával pán Jozef Červeňan so svojimi spolupracovníkmi z firmy Kasoče s.r.o.. Všetky drevené časti z dubového dreva podľa projektu pani architektky zrealizoval pán Jozef Alakša bývajúci v Lubietovej. Túto výmenu realizoval Ivan Kršiak so svojim synom Mgr. art. Tomášom Kršiakom.

Tak, ako človek slávi svoje narodeniny a meniny i náš kostol slávi svoje tzv. meniny a to 22. júla, kedy podľa cirkevného kalendára slávime spomienku na sv. Máriu Magdalénu. Svoje narodeniny náš chrám začne sláviť vždy 3. marca, v deň kedy bol kostol konsekrovaný našim diecéznym biskupom J. E. Mons. ThDr. Mariánom Chovancom. Aj keď sa v historických zmienkach spomína konsekrácia nášho kostola, nevie-

me datovať jej presný dátum. Tiež nedokážeme povedať ani to, kedy bol kostol postavený. Je isté, že kostol v minulosti prešiel mnohými prestavbami. Je potrebné ešte urobiť potrebné výskumy: archeologický, architektonický a umelecko-historický výskum. Z týchto výskumov by sme sa mnohé o našom kostole dozvedeli. Určite aj čas jeho vzniku. Georadarovým výskumom, ktorý realizoval pán Doc. RNDr. Ján Tirpák CSc. sme prišli k poznaniu, že vedľa súčasného kostola sa nachádzajú základy veľkého chrámu a vďaka reštaurátorského výskumu, ktorý realizoval akademický sochár Ján Filo sme zistili, že jedna celá strana kostola je pomaľovaná vzácnymi freskami, na ktorej sa nachádzajú z vonkajšej strany aj fragmenty gotických architektonických článkov. Pravdepodobne boli súčasťou interiéru zbúraného chrámu. Či ide o kostol alebo len o loď, ktorá je súčasťou dnešného kostola, sa bude môcť určiť až po vykonaní potrebných výskumov. Pôvodná zmienka o prvej konsekrácii kostola sa mohla viazať napr. na kostol, z ktorého v súčasnosti existujú len základy ►

Konsekrčné kríže

Pohľad na oltár

Benefičný koncert

Benefičný koncert

► nachádzajúce sa vedľa súčasného kostola, ktorý mohol byť napr. postavený neskôr hneď vedľa s tým, že jedna strana steny starého kostola alebo lode nebola sanovaná, ale sa použila ako strana súčasného kostola. Keďže nevieme povedať, či súčasná stavba kostola bola konsekrovaná, pristúpilo sa okrem konsekrácii liturgického zariadenia aj ku konsekrácii celého kostola. Vďaka tejto konsekrácii môžeme každoročne 3. marca sláviť tzv. „narozeniny“ nášho kostola. Pri tejto príležitosti sa vždy zapália sviece, ktoré sa nachádzajú pri dvanástich konsekračných krížoch.

Ale vráťme sa k našej slávnosti. Do hlavného nového oltára boli počas slávnosti vložené ostatky štyroch svätých. Išlo o troje ostatkov z bočných oltárov a z provizórneho dreveného oltára (pri nich sme už nedokázali identifikovať pre nečitateľné písmo o akých svätých išlo a k nim sme vložili do oltára relikviu blahoslaveného dona Titusa Zemana slovenského saleziána mučeníka, ktoré sme dostali od rehole saleziánov z Bratislavy tesne pred samotnou konsekráciou. Dávať do

Benefičný koncert

oltárov ostatky svätých je starobylý zvyk, ktorý vznikol z praxe prvých kresťanov, ktorý slávil Eucharistiu na hrobch kresťanských mučeníkov vždy na výročný deň ich narodenia sa pre nebo.

Počas slávnosti spieval spevokol, ktorý vznikol zo spevákov našej Rímskokatolíckej farnosti z Lubietovej, Medzibrodu i Hladla. Počas slávnosti organovala Magdaléna Kartáčová a naši noví najmenší organisti 9 ročný Matúš Klima a 10 ročný Tadeáš Klima. Slávnosť kon-

sekrácie bola zakončená aj večerným skoro dvojhodinovým benefičným koncertom, z ktorého výťažok bol určený na ďalšiu obnovu nášho starobylého kostola sv. Márie Magdalény v Lubietovej. Na koncerte účinkovala Pani Oľga Procházková - vynikajúca sopranistka s pánom Františkom Šmídom - organistom, ktorí často navštevujú Lubietovú, Magdaléna Kartáčová - organ klavír, Alexandra Ovsianková - flauta, klarinetové trio Richard Bunda, Ján Jenča a Martin Uhrík a chrámo-

vý spevokol z farnosti Brusno pod umeleckým vedením Lenky Longauerovej. O tejto slávnosti, ktorá sa koná v existencii kostola len raz výnimočne raz za 500 či 700 rokov môžeme povedať, že určite priniesla pre našu Lubietovú veľké Božie požehnanie nielen pre tých, ktorí sa tejto slávnosti zúčastnili či to boli veriaci katolíckeho a evanjelického vierovyznania, ale aj pre všetkých obyvateľov našej milovanej Lubietovej a tých, ktorí do nej prichádzajú. Ved' práve Eucharistická obeta sv. omše slávená na tomto oltári za všetkých živých i zosnulých je potrebná pre posvätenie naše, Lubietovej i celého sveta.

Autorka foto: Soňa Pupalová

Touto cestou by som chcel poďakovať všetkým veriacim katolíckeho, evanjelického vierovyznania a obecného úradu Lubietová, ktorí pomohli pri realizovaní veľkej slávnosti nášho kostola sv. Márie Magdalény v Lubietovej.

*Váš o. Martin Uhrík,
farský administrátor*

Harmonogram zberu odpadu v roku 2019 3.Q

Zber odpadu s obsahom škodlivín bude vyvázaný v dohodnutom termíne na základe objednávky obce.

MESIAC	ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD					TRIEDENÝ ODPAD				
						PLASTY		PAPIER	SKLO	KOVY
	DEŇ ZBERU					DEŇ ZBERU		DEŇ ZBERU	DEŇ ZBERU	DEŇ ZBERU
						VRIEC	KONTAJNEROV	KONTAJNEROV	KONTAJNEROV	KONTAJNEROV
JÚL	4	11	18	25		1	1	16	26	31
AUGUST	1	8	15	22	29	7	7	20	30	
SEPTEMBER	5	12	19	26		4	4	17	27	

Slovenský vlastenec a mučeník za práva slovenského ľudu

Jozef Messerschmidt

(pokračovanie)

Lesní inžinieri, riaditeľstvo, služby, stolica vytýkali Messerschmidtovi prácu pre ľud a jeho hospodársky prospech, chceli ho preložiť, robili mu revízie v úrade, ale tie nadarmo mal. Šiel ešte ďalej. Založil konzum v roku 1910. Bol jeho predsedom. Konzumu vymohol pečať licenciu, potom verejnú, za ktorou už musel až do Pešti, lebo sa starí krčmári-korteši stavali proti. Pri posledných krajiných voľbách v roku 1910 šiel Messerschmidt s opozíciou proti vládnemu grófovi Serényimu za kossuthovca dr. Petrogallyho, ktorý bol i vyvolený. Cestou Petrogallyho vymohol verejnú licenciu a uveličený venoval voľný čas a zvyšný i nezvyšný peniaz konzumu. Kto vošiel, každý sa musel dobre cítiť, akoby niekto zadarmo dával a to platil – notár, známemu i cudziemu.

Z **Blúznivcov** scéna, keď richtára nosia na stoličke z izby do izby nie je vymyslená, rozdiel so skutočnosťou je len v tom, že ho nosili na brebíku. Notár bol na každej svadbe, meninách, krštení e nevychodil z humoru a vtipov. Na fašiangy obliekol nejaký veselý kostým a fašangoval i týždeň z domu do domu. Bystrica, Staré Hory, Motyčky a jeho pani svokra, krčmárka Pod Šturcom pamätajú dosiaľ tie zábavy. Rád mal spev i sám dobre spieval a vedel mnoho detviarskych, ved' v tom okolí pobudol vyše troch rokov. Keď mu niekto fušoval do pesničky, neznesol falošného hlasu. „Rev ako chceš, len nespievaj“, zakríkol nepovolného partnera.

Donovaly boli zo siedmich osádok zložená politická obec, katolícka, stojí vo výške 1000 metrov pod štítom Zvolena, na prievale z jednej strany Ružomberka, z druhej do Banskej Bystrice. Dnes je cesta na Bystricu obstojná, tú spravil notár Messerschmidt. Keď prišiel Messerschmidt na Donovaly, bol tam administrátorom Karol Medvecký, terajší bojnícky prepoš, spisovateľ a predseda Muzeálnej slovenskej spoločnosti. Vzal Messerschmidta na stravu. Keď v roku 1904 prišiel na Donovaly za farára Jozefa Kačku stravoval sa Messerschmidt vo fare nepretržitých 10 rokov, do ženy.

Mariška Čunderlíková 15 – ročná (manželka Jozefa Messerschmidta)

Platil, píše rodine do Lubietovej, 25 zl. mesačne.

Oženil sa v roku 1913, teda ako 38-ročný. Vzal si krásavicu černočnú, Marišku Čunderlíkovú, dcéru hostinského spod Šturca. Dievča o dvadsať rokov mladšie, ale oddané, ľúbivé ho, starostlivé donekonečna. Za dva roky sa im narodili dve dcéry.

Uprostred roku 1914 vypukla svetová vojna a tu sa notár Jožko Messerschmidt oslobodil od všetkej príťaž opatrnosti, zrazu začal hlásať slovenstvo i slovanstvo a právo na politickú slobodu i nás Slovákov. Víťaziace ruské vojská boli už v Zemplíne, v Šariši a do Liptova čakali ich od Krakova. Nesmieme lákavé chvíle k neopatrnosti pred neprebudeným, nevedomým, bedákajúcim ľudom, ktorý sa Rusov bál, bál sa o svoje kravičky, o svoje-nesvoje lúčky a „kráľovskú“ robotu, píše Kačka v Rozpomienkach. Messerschmidt obracal na žart. „Nech len prídu, tak sa spijeme s nimi ako dúhy!“ Ľud také reči, ale ani vážne, nechápal, prekrúcal a roznášal. A špióni materiál zbierali.

A hoci Messerschmidt a Kačka mohli byť poučení prípadmi už i z najbližšieho okolia o ruskom víťazstve, **blúznili hlasne** ďalej. Bystričských radvanských národovcov už bola prehánala polícia, žandári. Ale presvedčenie Messerschmidtovo a Kačkov bolo také hlboké, že nedalo im mlčať, ba ani len opatrne hovoriť a konať. Jozef šiel do zrejmej aktivity proti vojne, a keď už vojna, tak za víťazstvo Rusov a slobodu Slovákov. Obžalobný spis proti Messerschmidtovi sa dosiaľ ne našiel. Je kdesi v archíve kraj, úradu dr. Ivana Déryera. Ozaj obdivuhodné bolo presvedčenie Messerschmidtovo. Najmä to, že reči jeho neboli náhodou ukľznuté z úst, ale po celé dva roky, až do jeho uväznenia, vedome a dôsledne hlásané a opakované. Odvaha neslýchaná. Konečne 29. júla 1916 udrula hodina. V júni bol vyšetrovať priamo na Donovaloch honvédskeho prokurátor z Košíc a po dedine bolo vidieť vyše 40 svedkov, ktorí išli svedčiť proti farárovi a notárovi. Keď notár videl toľkú zradu svojho ľudu, za ktorý 14 rokov nezištne sa boril, o jeho slobode sníval, k slobode v tej veľkej, jedinečnej dobe mu cesty naznačoval a ukazoval, zúfal si nad nevďačnosťou a chcel si život vziať. Manželka s farárom poschovávali nože, pušku a iné veci, píše Kačka, na samovraždu neprišlo. 29. júna 1916 prišiel hl. služný Hávor, stoličný účtovník Braxatoris (syn Sládkovičov) v sprievode štyroch žandárov odobrať notársky úrad a areštovať notára i farára. Zaviezli ich do košického honvédskeho väzenia na Donovaloch pokračovalo sa vo vyšetrovaní ďalej. Jestli sa Kačka v Rozpomienkach nemýli, boli by on i Messerschmidt dostali

obžalobný spis 29. decembra 1916. Zradu ľudu i zrada dobrých priateľov, nečakané svedecké výpovede pod prísahou vojakov, ľudí, ktorých poučoval, keď iných svedkov pritom ani nebolo a väzenie vyše polročné zlomilo mu ducha, zatemnili myseľ. Pomiatoľ sa. Preto na súde bol oslobodený. Vojenský obžalobca bezohľadne žiadal pre oboch Kačku i Messerschmidta – smrť povrazom. Súd však tento návrh zamietol, lebo odborní lekárske znalci vyslovili, že choroba je nevyliciteľná. Konečne manželka, ktorá ho navštevovala i vo väzení mohla si chorého muža doviezť domov k matke svojej pod Šturem. Tu v duševnej chorobe, ktorá sa ukázala skutočne ako nevyliciteľná, prežil Jožko ešte skoro dva roky vojny a dožil sa veľkého prevratu, sna svojho, slobody národa, spojenia s bratmi Čechmi, ktorých stal slovenským vojakom vo vojne za príklad, dožil sa slobody Poľska – ale to už duch jeho nechápal a nepochopil, iba ak zábleskom v Kroměříži, v psychiatrickej nemocnici na sklonku svojho života. Po smrti manželky v roku 1928 sa výchovy detí ujíma stará matka. Jožka v Kroměříži navštevuje aj lubietovská rodina, priatelia (Ján Poničan). A keď prišla milostná smrť, pochovali ho bratia Česi s úctou a na hrob bez pričinenia, ba i bez nášho vedomia postavili betónový pomník a mramorovou tabuľou s týmto nápisom:

„Slovenský vlastenec Jozef Messerschmidt, obecný notár v Donovalech, narodený 1885 v Lubietovej, utrýznený maďarskými súdmi, dotrpel 12. júna 1931.“

Je chyba v mene, v roku narodenia, ale nápis je to výstižný. Pečlivosťou Sväzu obecných a obvodných notárov na Slovensku telesná schránka jeho bola 4. novembra 1933 vyzdvihnutá a do rodnej Lubietovej prevezená. Od 5. novembra 1933 spočívajú Jozef Messerschmidt po boku svojich otcov, pod znakom slobodného Slovenska, za ktoré pracoval a trpel. Národ a štát československý zachová mu večnú a vďačnú pamiatku, že hlásal slobodu národa, slobodu Slovanstva a bratstvo Slovákov a Čechov vtedy, keď to bol najnebezpečnejší a najpotupovanejší čin.

Zdroj: Administratívny vestník - Odborný časopis sväzu obecných a obvodných notárov na Slovensku. 1. júna 1934 J. M.

Dcéry Jozefa Messerschmidta

Akcie školy

Školský olympijský deň

Športové zápolenie

Deň detí sme oslávili športovým zápolením. Pedagogický zbor a rodičia sa zmenili na rozhodcov, škôl-

kári a žiaci na športovcov bojujúcich v duchu fair-play. Olympijská zástava, oheň, olympijská hymna, sluby rozhodcov a športovcov otvorili meranie síl v desiatich disciplínach. Súťažilo sa čestne až do obeda, z futbalového ihriska už rozvážal chutný guláš, olympijské medaily čakali na víťazov, keď sa počasie rozhodlo postarať o jedenástu disciplínu – beh do školy. Zúčastnili sa ho aj pani kuchárky.

Guláš všetkým pochutil aj v škol-

Spoločný nástup

skej jedálne. No a potom sa už všetci tešili na vyhodnotenie. Rozdali sme viac ako 100 medailí. Najúspešnej-

ším olympionikom sa stal Alex Rosenberger, ktorý vo svojej kategórii získal najviac ocenení.

Strelba z luku

Športové zápolenie

Naši úspešní olympionici

Hurá do bazénu

Každoročný plavecký výcvik potešil 28 žiakov základnej školy a 12 detí z materskej školy. Na plavárni v Brezne sa im venovali inštruktori z plaveckého oddielu. Záverečná medaila bola odmenou za snahu a odvalu.

Hudobno-spevákky koncert

Spievanie sa stáva peknou záľubou našich detí. Svedčí o tom koncert, ktorý pripravili pani učiteľky so svojimi žiakmi asi na 90 minút. Pochválili sa najlepši speváci,

hudobníci, ale aj celé kolektívy z 1. stupňa. Ako hostia vystúpili aj dievčatá a chlapci z druhého stupňa, ktorým hudba prirástla k srdcu.

Sládkovičova lipa 2019

Recitačnej súťaže s názvom Sládkovičova lipa sa v Hrochoti zúčastnila žiačka VIII. ročníka našej základnej školy Radoslava Majerová, ktorá obsadila krásne 2. miesto.

Srdečne gratulujeme!

Školský majáles

Rodičovská rada našej základnej školy s materskou školou usporiadala 10. 5. 2019 druhý ročník ŠKOLSKÉHO MAJÁLESU. I keď sa začala

história majálesu písať len vlni, veríme, že si nájde svoje stále miesto v konkurencii plesov organizovaných v našej obci. Zisk z majálesu, ako aj výťažok z tomboly bude venovaný škole na jej rozvoj. Ďakujeme hosťom majálesu, priateľom školy a štedrým sponzorom za finančnú pomoc a príspevky do tomboly, vďaka ktorým pomôžu dobudovať školský dvor, ktorý bude slúžiť našim deťom, vnúčatám, či pravnúčatám.

Autorka foto: Janka Fajferová

Brigádnické aktivity

Poslanci obecného zastupiteľstva iniciovali v rámci Dňa zeme 13. apríla 2019 jarnú brigádu zameranú na upratovanie verejných priestranstiev. Keďže sa brigády zúčastnilo menej obyvateľov ako sa očakávalo, poriadok sa v tento deň robil len v okolí klubu mládeže, bowlingového centra a jedna skupina sa podieľala na likvidácii environmentálnej záťaže v lokalite Flôs. Zámerom tejto akcie bolo nielen upratovanie verejného priestranstva, ale aj skúška našich spoluobčanov, či majú záujem o to, aby naša obec prekvitala vo všetkých svojich častiach a okrem toho aj pre budovanie dobrých medziľudských vzťahov. Toto bola prvá brigáda a zodpovedne môžeme prehlásiť, že nebola posledná.

Ďakujeme všetkým občanom a deťom za účasť. J. M.

Guláš dobre vyzeral aj dobre chutil

Milovníci prírody

Na Veľký piatok 19. apríla 2019 si Ľubietovskí turisti už po niekoľký rok zorganizovali výlet do krásnej slovenskej prírody.

V tento deň im počasie prialo a na ich turistických potulkách ich slniečko sprevádzalo celý deň.

Dobrovolní hasiči si zmerali sily

Dňa 26. mája 2019 sa konala okrsková hasičská súťaž na Strelníkoch, kde sa pod vedením Ľudovíta Ďuriana zúčastnili aj naše 4 družstvá. Muži nad 35 rokov, muži, ženy a dorastenci mužů. Mohli tak vyskúšať novú mašinu, ktorá by mala značne zlepšiť pripravenosť hasičov pri ich práci.

Umiestnenie:
muži nad 35 na 1. mieste
muži na 3. mieste
ženy na 2. mieste
dorastenci na 1. mieste

V okresnom kole 2. 6. 2019 v Brusne zasa naši dobrovolní hasiči dokázali svoju pripravenosť zasiahnuť pri

požiaroch včas a odborne. Súťaže sa zúčastnili zasa všetky štyri družstvá, čo sa ešte nestalo, aby za jednu obec pretekalo toľko družstiev.

Umiestnenie:
muži nad 35 na 4. mieste
muži na 5. mieste, čo je zlepšenie oproti minulým rokom o 5 miest

ženy na 3. mieste
dorastenci na 1. mieste

Dorastenci nás budú reprezentovať na krajskom kole 22. 6. 2019 v Revúcej.

Srdečne gratulujeme k skvelým umiestneniam a úspešnú reprezentáciu našej obce.

Vítazi na okresnej súťaži v Brusne

Okrsková súťaž Strelníky

Okrsková súťaž Strelníky – družstvo žien

Dorast pri odovzdávaní ocenenia v Brusne

Poriadok v obci

Žijeme v 21. storočí, máme možnosť bez obmedzenia cestovať po celom svete a porovnávať to, čo sme videli a zažili za hranicami s tým, ako to vyzerá u nás. S obdivom sa ľudia vyjadrujú napríklad o Švajčiarsku, aká je to čistá, upravená krajina a nechápajú, prečo sa my u nás nevieme aspoň priblížiť k takémuto stavu. Tých príčin prečo je to tak je viac, no také zásadné sú dve. Je to naša vlastná mentalita, ktorá nás v mnohých prípadoch sama od seba prirodzene nenabáda mať poriadok nie len na vlastnej nehnuteľnosti, ale tiež na verejných priestranstvách. Za posledných 30 rokov sa situácia v tejto veci zlepšila, no zďaleka nemôžeme s tým byť spokojní. Tou druhou je dôsledné vyžadovanie a následne kontrola toho, čo sa vyžaduje. V tomto prípade poriadku na verejných priestranstvách. Na to tu máme orgány obce, starostu a obecné zastupiteľstvo, ktoré sú

zodpovedné toto zabezpečiť. Boli prijaté a sú platné a účinné VZN o užívaní verejných priestranstiev a VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi v Obci Lubietová a starosta obce ako kompetentný orgán má konať vo veci ich porušovania, no nekoná napriek tomu, že na to bol opakovanne vyzvaný. Je to nezodpovedné a nesvedčí to o dobrom vzťahu k obci a ľuďom v nej žijúcim. Treba si uvedomiť, že územie obce nepredstavuje len jej centrum, t. zn. námestie vrátane parku. Vnímať ho musíme v rozmere od lokality Flôš, kde to nevyzerá práve najreprezentatívnejšie, cez Hutu, Zábavu, Pílu až po prameň minerálnej vody na Kyslej a tiež Močilie, Vôdku a Podlipu. Podobne ako nemáme právny štát, nemáme ani právnu obec, pretože sa neuplatňujú naše vlastné interné právne akty, všeobecne záväzné nariadenia obce. Bez toho, aby sme

po obci chodili s otvorenými očami, aby sme podávali podnety, prípadne sťažnosti, aby sa nimi následne zaoberali orgány obce, prípadne ex offo (z úradnej povinnosti), v dohľadnej dobe nedosiahneme to, čo by už malo byť samozrejmosťou.

Poslanci obecného zastupiteľstva v apríli 2019 zorganizovali a osobne sa zúčastnili jarného upratovania v lokalite oddychového centra a na likvidácii environmentálnej záťaže v lokalite Flôš. Pokračovanie v aktivitách, nazvime ju Za krajšiu obec, bude spočívať v tom, že poslanci v mesiaci jún vo svojich rajónoch vykonajú kontrolu poriadku na verejných priestranstvách, v prípade, že na nich bude uložený materiál, veci a predmety (vrátane vrakov automobilov) oslovia ich majiteľov a dohodnú s ním dobu, počas ktorej budú potrebovať zberať verejné priestranstvo. Po uplynutí dohodnutej doby bude opätovne vykona-

ná kontrola a v prípade, že verejné priestranstvo nebude prázdne, bude majiteľovi vyrubený poplatok v zmysle VZN. V prípade posúdenia, že ide o založenie nelegálnej skládky odpadu, dotýčnej osoba bude riešená v priestupkovom konaní.

Vážení spoluobčania, pravdepodobne nie každému tento postup bude sympatický a bude sa mu páčiť, no v záujme dosiahnutia cieľa mať poriadok v obci, t. zn. mať krajšiu obec a nehanbiť sa pred ľuďmi, ktorí nás navštívia je to schodná a dúfajme aj účinná cesta, ako to dosiahnuť. Hovorí sa, že dobrá rada stojí groš. Ak dovoľíte, tu je jedna a zadarmo. Ak máte niečo uložené na verejnom priestranstve a nepotrebuje to tam byť, dajte to odtiaľ preč ešte pred vykonaním kontroly. Vyhneme sa tým možným zbytočným problémom.

Mgr. Ivan Chládek – člen Komisie životného prostredia

Spomienky uja Milana Filadelfiho

Keď sme v začiatkoch vydávania Lubietovských novín uvažovali o ich obsahu, napadlo nás, že by sme mohli robiť rozhovory so zaujímavými ľuďmi, občanmi a rodákmi z Lubietovej. V každom čísle vám také rozhovory prinášame a sme vďační za každý dobrý podnet a nápad.

Vlani na jar sme navštívili a požiadali o rozhovor pána Milana Filadelfiho – rodáka z Lubietovej, ktorý sa aj vo veku 96 rokov vracia pravidelne do Lubietovej, do domčeka, ktorý si kúpil, aby v ňom spomínal na časy, keď bol dieťaťom, mládencom a zrelým mužom. Síce nám rozhovor v tom čase neposkytol, no inšpirovali sme ho k tomu, aby svoje spomienky spísal. Tak sa aj stalo a my vám jeho spomienky priblížime.

Ing. Milan Filadelfi

SPOMIENKY na prežitých 96 rokov

*„Prichodí mi iba zaspomínať,
čože iné mi už ostáva?
Lebo môj čas pomaly sa miňa,
dolu z žrde ide zástava,
ešte trochu vlhká po tej plušti,
ba i dokmášaná vetrami,
zato farba drží, nepustí,
ešte teraz hrdosť zdvíha mi.“*

Tieto slová som si vypožičal od lipťovského rodáka, spisovateľa a básnika Andreja Plávku. Vyjadrujú aj moje sociálno-jesenné čítanie. Pripomínajú nedeľnú odpoludňajšiu siestu našich predkov na slnečných priečeliach domov, naplnenú nekonečnými spomienkami, často s emocionálnou a nostalgickou príchuťou. Zasahujú aj moje vedomie.

Viac ako deväťdesiatšesť jarí mám teda už za sebou. Jarí preto, lebo svetlo sveta som uzrel na jar 8-meho mája. Do okruhlej stovky mi chýba len zopár rôčkov. Za tento prežitý matuzalemský vek, Boží to dar, ďakujem Všemohúcemu a Milostivému Hospodinovi. Tento čas pretiekol rýchlo, ako jarné vody Hrona. Zmenil však na nepoznanie úroveň a spôsob môjho a nášho praktického života, jeho štýl. Ved' kým na prvú zimu (zimou sa označovali školské ročníky) sme chodili do školy s bridlicovou tabuľkou a s gríflíkom na šnúrkach, dnes súčasní prváčikovia sa hrajú s mobilmi, ťukajú a surfujú po internete. Táto zmena je výsledkom obrovského pokroku vedy a techniky,

klenotov ducha ľudstva. O týchto obrovských premenách naši predkovia neslýchali, nedokázali očami dopredu presvietiť horizont niekoľkých generácií.

Čas, fenomén ľudstva, ovplyvnil aj tradície, obyčaje a zvyky ľudí, oživil a spestril vyblednuté stránky rodinnej a obecnej kroniky. Retrospektívny pohľad ukazuje na to, že život predkov bol preplnený veľkými, hlavne sociálnymi problémami, duševným a telesným výpätím. Na druhej strane ich život sa skvel poéziou krásy, myšlienkami bohatého vnútorného života, usutočňovaného dobra a lásky. A keď sa dnes ponoríme hlbšie do ich osudov obdivujeme ich vysilené údy, mozoľnaté dlane a starosťami preorané tváre, oceňujeme ich krištáľovo čisté charaktery, najmä tolerantnosť a vzájomnú úctu, neobyčajnú trpezlivosť a ochotu pomôcť alebo aspoň poradiť. V našich spomienkach osobitne rezonujú ich milé a vľúdne slová, prameňiace predovšetkým z kresťanskej lásky. Nepísaná dedinská morálka bola všeobecným zákonom obce, akýmsi jej morálnym kódexom. Vychovávala občanov k etike a humanite, k prirodzenému človečenstvu. Za poklesky prísne kárala a za dobré skutky chválila a bola na ne celá obec pyšná. Nuž a z mozaiky týchto vlastností sme si zachovali obraz rodnej dediny, jej pokojnú idylu. Bláži nás dnes zdrojom fyzickej sily a ducha a pomáha prekonávať životné problémy a ťažkosti.

Osudy našich predkov sú zakorenené v historicky zaujímavej obci – kráľovskom mestečku – Lubietovej. Život v nej pulzoval vždy dynamicky pod ochranou majestátnej Vysokej, Havranej a ochranným pohľadom staručkého Vepra. Snúbili sa tu s prekrásnou prírodou, akoby z nej priamo vyrástli. Nuž a táto harmónia prírody bola silným morálnym nábojom obyvateľov. Pôsobila na ich prirodzenú národu a dotvárala kolorit každodenných problémov. A kedykoľvek sa do tohto krásneho kúta prírody vracame nemôžeme sa ubrániť slovami vyššie menovaného básnika:

*Ty domovina moja plná krásy,
čo z hôr a dolín veniec uvila si
a stužkami riek si ho vyzdobila,
ako sa zdobi pri nedeli milá.
Pre krásu na svet šíri hľadím,
cítim sa stále veselým a mladým.
Hodná si práce, sebažertvy, znoj,
Ty domovina moja.*

A nie div, že sa k tejto skrytej perle, čipiacej v geometrickom

strede Slovenska pod bralami Hrbu, v tieni Sládkovičom ospevanej Poľany my starší občania sústavne vracame v spomienkach, v dlhých nočných snách i v reálnej skutočnosti. Volajú nás sem naše srdcia, viažu neviditeľné putá génov. Nemôžeme sa tu nabažiť prírodných krás. Slnečné priečelia domov nám pripomínajú čoraz viac naše staré matere, starých otcov – svoje to korene, ale aj učiteľov, našich svedomitých vychovávateľov. Tak ako v detstve prihovára sa nám každý strom, studnička s prameniťou vodou ponúka zázračné občerstvenie. Víta nás štebot vtáctva. Tu rozumieme aj vrave vetra a šumu lesa. Vonia aj štiplavý dym valaských kolíb. Nuž a v takomto čarovnom a rozprávkovom prostredí sa nám nevdojak vynárajú aj postavy predkov, ich aktérov; počujeme ich hlas, vnímame ich slová. Nemôžeme sa ubrániť nemému dialógu s nimi. Naše duše zasahujú Kraskove kritické slová: „Prečo si nechaj otcovu pôdu? Obrancov nemá!“ Tieto výčitky nás žalujú za neveru tomuto kraju, svojej dedovizni. A my, ktorí sme sa vzdialili od rodnej hrudi, cítime skutočné previnenie. Usilujeme sa túto neveru ospravedlniť a napraviť spáchanú krivdu. Usilujeme sa o návraty. Tieto sa teraz nástojčivo opakujú. Vrstvia sa ako letokruhy na pni starej hrušky. Každý návrat je originálny, neopakovateľný. Vraciame sa s úctou k svojim koreňom.

Bohaté dejiny našej obce tvorila predovšetkým všeobecne vysoká vzdelanostná úroveň obyvateľov, a to nielen učiteľov, ale aj baníkov a remeselníkov. Nositeľom výchovy, vzdelania a formovania intelektuálnych, profesných a morálno-charakterových hodnôt bola škola. My starší si premietame a oživujeme v nej prežité roky. Pri kladení jej základného kameňa sme boli ešte iba deti, bezstarostne šantiace a bosými nohami brázdilce chotár. Prežívali sme najkrajší, bezstarostný úsek svojho života. Spomínam si ako sme nevedeli pochopiť, prečo nám búrali predškolské zariadenie, obľúbenú našu „Úvodu“ (škôlku). Jej široké kamenné múry sa hrdinsky bránili a podľahli len sile dynamitu. Namiesto starej obľúbenej Úvodu, matrikárky nevinných detských tvárí, začali rýchlo rásť múry novej školy, v tom čase impozantnej stavby, nemajúcej v okolí páru. Nepretieklo veľa vody v Hutnej a sedeli sme sviatočne oblečení v laviciach nových tried. Nová budova harmonicky zapadala do bohatej histórie obce. Vypínala

sa medzi historickými výkričníkmi lubietovských veží modernosťou, akoby chcela nadviazať, či obnoviť časy slávy tohto mestečka, vzkriesiť ducha predchádzajúcich čias a požehnať nové pokolenie. Akoby bola ovocím túžob po vzdelaní a výsledkom bojov o svoju občiansku a národnú identitu a ľubozvučný jazyk. Bola akoby patrónom obce v zložitých časoch národného a kultúrneho kvasenia v prvej polovici 19-stého storočia a predkladania rozhodných požiadaviek vtedajšieho magistrátu obce Uhorskej vláde. Majestátnosť novej budovy však nemôže zastrieť predchádzajúce obdobia histórie obce a ich hrdinov.

Naša generácia, dnes v pokročilom veku, keď babie leto života spriada strieborné vlákna spomienok na školské lavice, siaha na dno priečinkov svojich pamätí. Rozpomíname sa na prvé brázdy vyorané v našich detských dušiach. Po celoživotnej púti prichádzame dnes sťa pútníci s batohmi spomienok. Obzeráme sa bojazlivo späť. Spytujeme si znova svoje svedomie: Čo sme urobili pre vlastný kút, pre iných, pre spoločnosť, národ? Či sme postavili na piedestál snaženia seba a či širší verejný záujem? Ako sme zachovali kontinuitu s históriou obce, s nezištnou prácou predkov? Ako sme kultivovali semeno zasiat učiteľmi tejto školy?

Pri pohľade na školskú budovu zjavujú sa nám postavy bývalých našich učiteľov, formovateľov osobností. Spomíname na nich s vďakou. S odstupom času dôslednejšie oceňujeme ich zásluhu a veľkú obeť. Boli našimi druhými rodičmi. Svedomite nás pripravovali na budúci život, ktorý nebol ľahký. Ved' vyhánal a ešte aj dnes vyháňa svoje deti za kúskom chleba do celého sveta a za vojen do nezmyselných vojen. Dnes chápeme ináč aj prísť našich pestúnov.

Nuž a my pod vedením učiteľského zboru sme starostlivo zbierali vedomosti ako kvietky v poli. Vtedy sme ešte nepoznali tvrdosť života, ktorý nás čakal. Netušili sme, že sa budeme musieť životom predierať ako hustou krovinou a s dorážanou tvárou bojovať za svoju osobnosť. Netušili sme, že budeme musieť prejsť frontami druhej svetovej vojny. Na prekonanie životných peripetií sme však mali zdedený silný náboj vysokej morálnej kvality. On sme sa v najťažších chvíľach opierali.

Pri tejto príležitosti nemôžeme prehliadnuť ďalších starostlivých ►

► formovateľov a pestovateľov ľudských charakterov. Boli to miestni farári. Viedli občanov k znášanlivosti, vzájomnej tolerancii, láske k blížnemu, skrátka k ušľachtilým mravným métam kresťanského života, dávajúc za príklad Krista a nie Cézara.

To je môj všeobecný, miestami možno aj precitlivý, ba dokonca i naivný alebo básnikom prepoetizovaný pohľad na spoločnosť, do ktorej som bol zakliesnený s celou mojou rodinou. Bol som skrátka neoddeliteľnou súčasťou tejto dedinskej komunity.

Teraz by som odhrnul závoj utkaný striebřistými vlasmi jubilanta a ponoril sa do konkrétnych problémov. Vychutnal si tak lepšie farby jednotlivých artefaktov a ich aktérov. Moje spomienky neskrývajú len moje subjektívne, osobné zážitky a skúsenosti. Sú širšie. Ved' som žil v spoločenstve s neoddeliteľnými spomienkami rovesníkov, spolužiakov a dospievajúcej mládeže. Tito, rovnako ako ja, prežívali svoje životné osudy. Žili ako ja svoje životy, podobné môjmu. Kráčali so mnou v rovnakých časových súradniciach, v rovnakých podmienkach. Preto moje spomienky sú identické s ich spomienkami. Obsahujú špecifické poznania a skúsenosti z konkrétnych oblastí.

Jednou takouto špecifickou oblasťou, dýchajúcou dedinskou idylou je ovčiarstvo. Vychádza z prírodného situovania obce, z jej prírodných daností a dlhodobých tradícií. Ovčiarstvo bolo takto typické pre stredné Slovensko s jeho hornatým kopcovitým reliéfom. Súčasne aj so širokou úžitkovosťou oviec. „Ovečka, ovečka trojaký úžitok, bryndzička, žinčička, v zime kabanička ...“ znejú slová v jednej irečitej valaskej piesni. Pre výhodné úžitkové vlastnosti oviec chovali ovce skoro v každej väčšej domácnosti. Chov nebol náročný. Pol roka (od Ďura do Mitra, dokiaľ nenapadol sneh) boli ovce v prírode na salaši.

Chovatelia oviec (gazdovia) sa organizovali do ovčiarskych spolkov – salašov. V Lubietovej bol Hornický salašný spolok a Dolnícky salašný spolok. Na čele spolku bol gazdami zvolený salašník. Konkrétnu činnosť – pasenie, dojenie, spracovanie mlieka vykonával bača s tímom pracovníkov – valachov. Salašníka a baču volili gazdovia na konci leta (valaského roka) na Mitra (odvodeného od kalendárneho Demitra). Valachov si vyberal bača. Bačov pracovný tím pozostával tradične z dvoch valachov, polvalacha a honelníka. Jeden valach pomáhal bačovi v kolibe pri odváraní mlieka, získavaní syra, robení oštiepkov, nosil vodu a pripravoval drevo pod kotol. Druhý valach pá-

sol s honelníkom ovce. Mladé ovce, ktoré sa ešte nedojili (jarky) pásol polvalach. Lúka, na ktorej spávali ovce volali košiarikom. Salaš sa preto často sťahoval, premiestňoval z lúky na lúku, často z grúňa na grúň. Premiestňovanie – „redikanie“ zabezpečoval košiarik. Rovnako zabezpečoval stavenie koliby a ohrady zvané košiare.

... „redikal sa Janík z grúnika na grúnika, keď sa preredikoval tak si zadíkal ...“. Aj táto pieseň pripomína variantnosť valaského života. Alebo ďalšia, dotýkajúca sa pýchy valacha: „... páči sa mi páči valaská postava, zamastené gate, kučeravá hlava.“

Košiare gazdovia licitovali na Mitra. Za košiare a prekladanie stavenia ohrád sa platilo. Bača a valasi sa platili výlučne naturáliami. Boli to hlavne oštiepky. Gazdovia dostávali na ovce syr. Rozdeľovanie syra riadil salašník a bača. Celkové hospodárenie salaša bilancovali gazdovia na Mitra. Meno Mitra bolo nepísaným sviatkom valachov a bačov. V tejto súvislosti treba povedať, že bača s honelníkom spávali v kolibe, kým valasi pod kolíbkou pri košiarí. Celý salaš strážili statné ovčiarske psy.

Na Mitra sa prestali ovce dojsť. Prešli na „mraznicu“. Pasenie vykonával už novozvolený bača s valachom. Stravovali ich gazdovia. Zdatných a švárnych valachov a bačov dodávala obec Šajba, teraz Strelníky. Ich povestné výrobky – oštiepky sa leskli aj na trhoviskách Bratislavy a dokonca aj Prahy.

Nemôžem nespomenúť nenapodobiteľné melódie zvoncov a liaťcov oviec pasúcich sa na stráňach lúk chrámu prírody. Rovnako sa prenáša i večerný viachlasný spev hrabáčok putujúcich z Horných lúk domov.

Valaský život nebol ľahký. Valach bol vystavený počas leta vratkosti a drsnosti počasia a prísnemu dennému režimu. Tento život bol však napriek tomu do veľkej miery zidealizovaný, spozitizovaný a dokonca zlyrizovaný. Osobitosti tohto života naplnili veľkú časť aj ľudového folklóru. Zúčastnili sa na ňom spevmi, tancami, krojmi, fujarami, pišťalkami, drumblami, valaškami a celou bohatou irečitou ľudovou slovesnosťou. Valaský folklór je dnes klenotom dedičstva našich predkov. Mali by sme sa k nemu chovať s úctou a vážnosťou a byť naň hrdí.

Podobne ovčiarstvu sa dialo aj pasenie jalového statku, zvaného „jalovina“. Pásla sa spoločne v jednej čriede z celej dediny. Kým sa Horné lúky nepokosili jalovina sa pásla na Čelienci a po pokosení sa pásla na Horných lúkach. Spávala bez košiara, preto ju bolo treba cez noc strážiť a udržiavať pokope.

Stráženie vykonával spoločne majiteľ konkrétneho pozemku, košiarik s vlastníkom jalového statku (gazdom). Takéhoto stráženia som sa ako žiak základnej školy viackrát zúčastnil a na tieto skúsenosti do smrti nezabudnem.

Lubietová vlastnila rozsiahle lesy. Drevo z lesov ešte na koreni predávala obec piliarskym firmám. Priestor po spílení tzv. „šlóg“ prenájmala obec bezplatne záujemcom, obyčajne chudobným občanom, bezzemkom. Tito priestor vyčistili, vykľočovali a prvý rok si zasadili zemiaky a druhý rok si zasiali zvláštny druh raže zvané „krivica“. Do takto prepracovanej zeme zasadili potom obecní horári mladé stromčeky, o ktoré sa ďalej starali, aby ich nezadusili rýchle rastúce kroviny.

Občania chovali okrem oviec a kráv aj kone a voly pre povozníctvo a chovali sa aj kozy, ošipané a husi. Všetko pásli v čriedach. Ráno s pleskotom bičov a korbáčov a pokrikom vyhánali na pašu najprv kravy, potom kozy, ošipané a jalovinu a nakoniec i husi.

Idylu dediny završuje dopravná činnosť – furmanstvo (povozníctvo). Doprava je doslova krvným obrazom – sieťou ciev katastra obce. Súvisí s veľkým rozsahom chotára obce, hraničí s breznianskym, detvianskym a lupčianskym chotárom a jej kopcovitým reliéfom. Závažnosť tejto oblasti ma oslovuje a nedá mi, aby som sa pri tejto činnosti, či remese, osobitne nepristavil. Musím hneď na začiatku konštatovať, že do tejto sféry zasiahol pokrok s výraznými zmenami. Ved', kým napríklad, dnes vidíme takmer pred každým domom stáť osobný resp. nákladný automobil alebo traktor, predtým to boli tri druhy vozov. Veľký slúžil na vozenie veľkých substrátov, ako je seno, slama, obilie. Menší, zvaný furmanec používali gazdovia na vozenie palivového dreva (metrovinu) a rozličného stavebného materiálu väčšej hmotnosti. Mal menšie rebriky. Malý voz – doštenák slúžil na vozenie zemiakov, repy a zeleniny, ale i na vozenie osôb. Mal doštené steny. Ako záprah sa používali voly alebo kone. Voly sa pohybovali pomalšie, ale vzhľadom na prevádzkové náklady boli úspornejšie. Dochovávali sa v gazdovstve z teliec alebo mladších býčkov. Kone sa poväčšine kupovali.

Gazdovstvo si nutne vyžadovalo záprah. V mimosezónnych mesiacoch, v zime, sa využívali záprahy na zväžanie sena z kolíb (štálikov) Horných lúk a palivového dreva, ale hlavne zárobkovej činnosti dovozom spílených stromov zo šlógov na Obecnú pílu. Využívali zimu pretože po snehu sa stromy ľahšie

kľzali. Celoročne sa využívali už v stredoveku, kedy sa po celý rok vozila ruda a uhlie do Vysokiej pece. Kolesá vozov sa postupne vrývali do zeme a tvorili pomerne hlboké ryhy zvané závozy. Tento názov sa používal potom aj na označenie celej oblasti okolo závozu, napr. „Pod závozom“. Veľkým problémom bolo vyhýbanie sa vozov v závozoč. V Železnom bol z týchto príčin vybudovaný cca 300 metrov dlhý ostrovček.

Stromy sa v zime zväžali zo vzdialených lesov. V takýchto prípadoch volské záprahy vyrážali z domu popoludní, hovorilo sa, „furmani idú na noc“. V noci sa pri ohni pripravovali fúry. Voly boli prikryté pokrvcami a doviezli si so sebou aj krmivo – seno. Veľas ráno sa potom s naloženou fúrou vracali na Obecnú pílu. Tam fúra končila. Akcia trvala prakticky dva dni. Kónské záprahy absolvovali túto akciu za jeden deň. Kone sa však takto rýchlo opotrebovali, rýchlejšie sa zničili a museli sa vymeniť za mladšie.

Dnes tento spôsob dopravy neexistuje. Lesné cesty sú vyasfaltované a vedú až na miesta kde sa drevo spíljuje resp. ťaží. Volské a kónské záprahy boli nahradené nákladnými automobilmi a traktormi. Rovnako ručné píly boli nahradené motorovými pílmami a sťahovanie stromov na skládky nahradili prenosné lesné lanovky. Furmanstvo ako remeslo úplne vymizlo. Stalo sa len spomienkou, tradíciou s príchutou ľudového folklóru.

V súvislosti so záprahom, podkovaním koní a volov a okovaním koles a vozov boli v dedine tri kovárske dielne – „šmykne“. Dnes po nich niet ani pamiatky. Kovárske remeslo vyžadovalo fyzickú silu a umenie, ved' kolesá bolo treba olemovať oceľovým pásom. Podobne aj ostatné časti voza sa okovávali a toto remeslo vyžadovalo osobitné vedomosti a podkováčstvo aj osobitné skúšky.

(pokračovanie v nasledujúcom čísle)

Michalský jarmok 2019

28. septembra 2019

Program:

- FSK Pohronec zo Sliach
- FSK Priečhod'an
- FS Partizán Slovenská Ľupča
- Do tanca hrá tanečná kapela Durexx
- Hudobné prevkapanie

Sprievodné akcie:

- Receptár nielen na Michala
- Výstava plodov našich záhrad

Výsledky volieb do Európskeho parlamentu

Počet zapísaných voličov **985**
Účasť voličov **219**

Počet platných hlasov odovzdaných pre každú politickú stranu, politické hnutie alebo koalíciu za obec Lubietová:

1. Koalícia progresívne Slovensko a spolu – Občianska demokracia 61
2. SMER – sociálna demokracia 40
3. Sloboda a solidarita 27
4. Kotleba – Ľudová strana naše Slovensko 20
5. Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti /OĽANO 15
6. SNS 13
7. Kresťanskodemokratické hnutie 6

Počet hlasov prednostného hlasovania pre politickú stranu, politické hnutie alebo koalíciu za obec Lubietová:

1. Monika Beňová, PhD. 18 hlasov
2. Michal Šimečka, M. Phil, PhD. 15 hlasov
3. Vladimír Bilčík, M. Phil, PhD. 15 hlasov
4. Lucia Ďuriš Nicholsonová 12 hlasov
5. Milan Uhrík, Ing. PhD. 11 hlasov
6. Peter Pollák, Mgr., PhD. 6 hlasov
7. Karol Konárik, Ing. 6 hlasov
8. Ivan Štefanec, Ing. MBA, PhD. 1 hlas

Výsledky volieb prezidenta SR

1. kolo

Počet zapísaných voličov **950**
Účasť voličov **549**

- 1) Mgr. Zuzana Čaputová 230
- 2) Mgr. Maroš Šefčovič 102
- 3) Ing. Mgr. Marian Kotleba 83
- 4) JUDr. Štefan Harabin 68
- 5) Doc. Mgr. Eduard Chmelár, PhD. 20
- 6) Bc. Milan Krajniak 17

2. kolo

Počet zapísaných voličov **1 013**
Účasť voličov **472**

- 1) Mgr. Zuzana Čaputová 287
- 2) Mgr. Maroš Šefčovič 171

Ked' zmena poteší

V našej obci sa za posledné dva roky udialo niekoľko zmien. Stavajú sa nové moderné domy, no potešujúce je aj to, že občania domáci, či prisťahovaní sa púšťajú do rekonštrukcií starých a neobývaných domov na hlavnej ulici, či v bočných uliciach, čo by malo priniesť pozitívnu zmenu a krajší pohľad na našu obec. Dominantou Lubietovej je určite obecný úrad, ktorý bol zrekonštruovaný v roku 2018 a celkovo je dotvorený námestím, parkom a promenádou.

Konzum

Rastie nám však ďalšia dominant na mieste bývalého Konzumu. Už vidieť zaujímavé črty budovy, ktorá bude slúžiť ako reštauračné zariadenie s ubytovaním. Veľkým pozitívom je, že majiteľ budovy pri rekonštrukcii zachoval veľa pôvodných prvkov na budove.

Horná krčma

Historicky sa mení v tomto roku aj pôvodná **Horná krčma** na námestí. Krčmu kúpil nový majiteľ a hneď sa začalo pracovať na jej rekonštrukcii. Budova by mala slúžiť na pohostinstvo a bytovú jednotku.

Kultúrno-športové centrum

To, čo nás však poteší, bude určite zveľadenie kultúrno-športového centra Lubietovej. Začali sme multifunkčným ihriskom, budeme pokračovať úpravou okolia ihriska, opravou kola, opravou budovy bowlingu, budovy klubu mládeže, detského ihriska, kultúrneho domu s obchodným domom.

Tenisové ihrisko pred úpravou

Multifunkčné ihrisko

Autorka foto: Soňa Pupalová; J. M.

Zo života SPB

Miestna organizácia SPB je organizáciou, ktorá má stále zväčšujúcu sa členskú základňu a pod vedením predsedníčky Mgr. Mileny Vachovej organizujú počas roka mnohé aktivity. Jednou z nich je aj kladenie vencov pri príležitosti oslobodenia Lubietovej 21. marca.

Autorka foto: Soňa Pupalová

Mgr. Milena Vachová –
predsedníčka SPB Lubietová

Kladenie vencov

Kladenie vencov

Chlebík trochu inak

Už dlhšiu dobu sledujem etikety na potravinách a snažím sa kupovať potraviny s najmenším počtom prídavných látok takzvaných éčok.

Zarazilo ma, že sa tieto látky pridávajú aj do chleba. Preto som sa rozhodla vyskúšať upiecť si chlebík doma a to z kvásu. Kváskovanie je dnes veľmi moderné, ale nie je to nič nové, kvások mal kedysi spoločenské postavenie. Bol totiž súčasťou vena, ktorý dostala mladá dievka od svojej mamy pri vydaji, aby sa vedela postarať o to najzákladnejšie pre svoju rodinu – o chlieb. Žijeme však v dobe, kde čas sú peniaze a nič nestíhame. Kvások sa preto začal s industrializáciou spoločnosti vytrácať z našich kuchýň. Najväčší úpadok zakúsil po 2. svetovej vojne. Začala doba polotovarov a aditív.

Kvások je organická hmota, ktorá je základom kváskového chleba. Vzniká fermentačným procesom, v ktorom aktívne spolupôsobí mliečna kyselina s vodou. Počas tohto procesu a v teplom prostredí začínajú enzýmy rozkladať škrob na jednoduché cukry. Práve nimi sa baktérie a kvasinky živí a premieňajú sa na kyselinu – mliečnu a octovú. Zloženie a rozmanitosť laktobaktérií a kvasiniek závisí od rôznych faktorov, ako sú napr. zdroj múky, typ múky, od dodatočných ingrediencií v cestě ako napr. med, mliečne výrobky (ktoré tiež obsahujú mikroorganizmy), ale aj od samotného pekára, ktorý obohacuje cesto o svoje vlastné mikroorganizmy.

Výhody kváskového chleba:

- Je ľahšie stráviteľný vďaka baktériám mliečného kvasenia.
- Je pripravený úplne bez chémie.
- Prospieva našej postave, aj napriek tomu, že kaloricky sú kváskové produkty približne na tom rovnako ako kvasnicové, tie kváskové majú nižší glykemický index. To znamená, že nás skôr zasýtia, zjeme menej, hladina cukru v krvi nestúpne tak rapídne a tým vydržíme dlhšie sýti.
- Je vhodný pre diabetikov a toleruje ho aj veľa histaminikov.
- Rozkladá kyselinu fytovú, ktorá sa nachádza v obale zrna, teda celozrnných múkach. Viazne na seba dôležité minerály – vápnik, železo, horčík, meď a zinok. Vďaka kvásu sú spomínané minerály uložené do nášho tela.
- Chráni náš chrup, pretože kváskovaním predchádzame tvorbe zubného kazu vďaka rozkladu spomínanej kyseliny fytovej.
- Vydrží dlhšie, keďže pri kvasení

vzniká kyselina mliečna, ktorý chlieb prirodzene konzervuje. Kváskový chlieb sa dá bez problémov jesť aj celý týždeň.

- Fermentáciou laktobacilov sa uvoľní aj inozitol – vitamín skupiny B, tzv. „vitamín vitality“, ktorý pomáha organizmu pri regenerácii, má protirakovinové účinky – najmä pri nádoroch prsníka a prostaty.
- Posilňuje črevnú mikroflóru a tým aj našu imunitu.
- Odhliedňuje organizmus, čistí krv a výborne chutí.

Príprava kvásu: kvások je možné pripraviť z akejkoľvek múky (napr. celiatoci si ho môžu pripraviť z ryžovej alebo kukuričnej múky). Najstabilnejší a najvýživnejší je však kvások z celozrnnnej ražnej múky.

Recepty na založenie kvásu sú rôzne s rôznymi pomermi múky a vody. Ja som si kvások založila z lyžice ražnej múky a lyžice vlažnej vody. Každý deň v približne rovnakú hodinu treba kvások prikŕmiť, opäť lyžicou ražnej múky a lyžicou vlažnej vody. Kvások je dostatočne silný tak po 8 – 10 dňoch od jeho založenia. Kto však nemá trpezli-

vosť so zakladaním kvásu, rada podarujem už hotový kvások.

Recept na domáci kváskový chlebík

Suroviny: – základ (rozkvas alebo štartér)

70 g domáci ražný kvások (cca 1 PL)

250 g ražná múka

250 ml voda

Cesto:

600 g múka – hladká pšeničná T650, časť múky (cca polovicu) môžeme nahradiť napr. špaldovou múkou alebo inou podľa chuti.

250 ml voda – môžeme nahradiť úplne alebo čiastočne cmarom

2 ČL soľ

1 PL rasca

Do cesta môžeme zamiešať semiačka podľa chuti – ľanové, sezamové, slnečnicové, vlašské a pod.

Postup: Založenie štartéra (rozkvasu) – zmiešame múku s kváskom a vodou. Vznikne nám redšie cesto (nie ale úplne riedke). Najlepšie je to urobiť večer a nechať štartér kysnúť do rána cca. 9-12 hod.. Ráno kvások naberie pekný objem a je vidno bublinky.

Z rozkvasu najprv odoberieme cca 1 PL kvásu do chladničky na

ďalšie pečenie - (alebo ak nám čosi ostalo v pohári, v ktorom kvások prikŕmime necháme do rána len zľahka prikryté stáť na kuchynskej linke a potom uložíme do chladničky).

Potom pridáme múku a vodu, necháme pol hodinu postáť a potom pridáme soľ, rascu prípadne semiačka (toto môžeme aj nemusíme urobiť). Aktivuje sa tým proces, ktorý nastáva po zmiešaní vody s múkou (bez soli a iných surovín cesta). Primárnym dôvodom procesu je vodou aktivovať enzýmy prítomné v múke. Vďaka procesu autolýzy sa cesto menej lepí, je väčšia pružnosť lepku. S cestom sa po tomto procese lepšie pracuje.

Po pridaní soli a rasce cesto pracujeme. S cestom sa dobre pracuje s mokrymi rukami.

Cesto necháme potom kysnúť na teplom mieste 3 hodiny. Potom z cesta vyformujeme bochník (prekladaním a utahovaním, nie už miesením), vložíme ho to ošatky vysypanej múkou alebo zemiakovým škrobom (ošatku môžeme nahradiť aj napr. plastovou nádobou) a necháme ešte 1 hodinu nakysnúť.

Rúru si predhrejeme na 250 °C a do rúry dáme aj plech, na ktorom budeme chlebík piecť.

Keď je rúra vyhriata, chlieb vyklopíme na papier na pečenie a preniesieme zľahka na horúci plech. Prebytočnú múku ometieme, zhora ozdobne nakrájame a orosíme vodou (potrieme alebo postriekame rozprašovačom) a dáme piecť.

Po cca 10 – 15 minútach teplotu stiahneme na 185 – 200 °C a pečieme ešte 35 – 50 min, počas pečenia ešte raz- dvakrát postriekame vodou. Upečený chlieb ma dutý zvuk po preklopení na dno. Po upečení musíme nechať chlieb dobre vychladnúť, približne 3-5 hodín. Chlebík môže mať tvrdšiu kôrku a preto ho ešte počas chladnutia môžeme postrikať vodou alebo zabaliť do vlhkej utierky.

Kto však nemá čas, tak môže prvé kvasenie chlebíka predĺžiť vložením do chladničky, kde cesto môže kysnúť 1 – 4 dni, potom ho už treba upiecť. Počas kysnutia v chladničke ho raz za deň vyberiem, ponáťhujem, poprekladám a nakoniec ho vloží do ošatky a tak ešte odloží do chladničky. Cesto treba vybrať aspoň 30 minút pred pečením (počas predhrievania rúry.)

Kváskom je možné nahradiť droždie aj v inom kysnutom pečive.

DOBRÚ CHUŤ

Dáša Kapustová

Zdroje: Naty Žureková - blog, Lenka Mančíková – kniha Kvások

Výpis z uznesení zasadania obecného zastupiteľstva 8. marca 2019

Prítomní poslanci: Bc. Jana Majerová, Peter Kováč, Katarína Resutíková Mandyčevská, Miloš Sauka, Ing. Peter Sedláček, Pavol Šimun, Ján Turčan, Bc. Zdenko Urva

č. OcZ 3 – 1/2019 – schválenie programu zasadania, rozšírený o body doplnenie členov sociálnej komisie, určenie osôb na podpisové vzory, inventarizácia majetku obce za: všetci

č. OcZ 3 – 2/2019 – schválenie zapisovateľa a overovateľov zápisnice, za: všetci
č. OcZ 3 – 3/2019 – voľba návrhovej komisie, za: všetci

č. OcZ 3 – 4/2019 – vziať na vedomie správy o plnení uznesení s predchádzajúceho zastupiteľstva, prednesenú starostom obce, za: všetci

č. OcZ 3 – 5/2019 – voľba členov sociálno-zdravotnej komisie-odborníkov z radov obyvateľov obce a iných osôb Muránsku Helenu, Fajferovú Janku, za: všetci

č. OcZ 3 – 6/2019 – schválenie Ing. Mariana Benku Jána Turčana na podpisové vzory podľa VZN- Zásady hospodárenia s finančnými prostriedkami, časť X. §22. ods.3, za: všetci

č. OcZ 3 – 7/2019 – schválenie inventarizačných komisií, za: všetci

č. OcZ 3 – 8/2019 – schválenie VZN obce Lubietová č.2/2019 O udeľovaní Čestného občianstva obce Lubietová, Ceny obce Lubietová, Ceny starostu obce Lubietová a udeľovanie Pamätného listu obce Lubietová, za: všetci

č. OcZ 3 – 9/2019 – schválenie zmeny VZN obce č.4/2018 na určenie preventívnych opatrení na obmedzenie následkov živelných pohrôm – povodní, spôsobujúcich stav núdze obyvateľov obce, čl. 7 v zmysle predloženého návrhu, za: všetci

č. OcZ 3 – 10/2019 – vziať na vedomie - Štatút krízového štábu obce Lubietová, za: všetci

č. OcZ 3 – 11/2019 – vziať na vedomie - Organizačný poriadok obecného úradu predložený starostom obce, za: všetci

č. OcZ 3 – 12/2019 – vziať na vedomie - Smernica o používaní služobných vozidiel Obcou Lubietová č. 1/2019, predloženú hlavnou kontrolórkou obce, za: všetci

č. OcZ 3 – 13/2019 – vziať na vedomie - Zásady zabezpečovania sobášnych obradov v matričnom obvode obce Lubietová, za: všetci

č. OcZ 3 – 14/2019 – chválenie - odpredaj pozemkov parc. KN-C č. 1148/9 o výmere 33 m2, zastavané plochy a nádvorí, parc. KN-C č. 1148/10 o výmere 24 m2, zastavané plochy a nádvorí, za účelom vysporiadania pozemku okolo rodinného domu súp. č. 237, pre Janku Strníškovú, občan SR, za cenu určenú znaleckým posudkom č. 27/2019 22,19 € za m2, za: všetci

č. OcZ 3 – 15/2019 – chválenie - odkúpenie pozemku parc. KN-C č. 486/3 o výmere 14 m2, záhrada, za účelom vysporiadania pozemku pod miestnou komunikáciou, od Veroniky Filadelfiovej, občan SR, za cenu 15,- € za m2. Celková cena za odkúpenie pozemku je 210,- €, za: všetci

č. OcZ 3 – 16/2019 – vziať na vedomie žiadosti Libora Chebeňa o odkúpenie časti pozemku parc. KN-E č. 920/2 o výmere 23187 m2, trvalo trávny porast, poverenie žiadateľa vypracovaním geometrického plánu za účasti stavebnej komisie. Žiadosť bude opätovne prerokovaná po vypracovaní geometrického plánu, za: všetci

č. OcZ 3 – 17/2019 – vziať na vedomie žiadosti f. BAUTRADE-IN s.r.o. o odkúpe-

nie časti pozemku parc. KN-C č. 1096/6 o výmere 920 m2, zastavané plochy a nádvorí, poverenie žiadateľa vypracovaním geometrického plánu za účasti stavebnej komisie. Žiadosť bude opätovne prerokovaná po vypracovaní geometrického plánu, za: všetci

č. OcZ 3 – 18/2019 – vziať na vedomie žiadosti Spoločenstva vlastníkov bytov Lubietová o odkúpenie časti pozemku parc. KN-C č. 1096/6 o výmere 920 m2, zastavané plochy a nádvorí, poverenie žiadateľa vypracovaním geometrického plánu za účasti stavebnej komisie. Žiadosť bude opätovne prerokovaná po vypracovaní geometrického plánu, za: všetci

č. OcZ 3 – 19/2019 – vziať na vedomie opätovnej žiadosti Denisy Filadelfiovej o odkúpenie časti pozemku parc. KN-E č. 1146 o výmere 154 m2, zastavané plochy a nádvorí, poverenie žiadateľa vypracovaním geometrického plánu za účasti stavebnej komisie. Žiadosť bude opätovne prerokovaná po vypracovaní geometrického plánu, za: Katarína Resutíková Mandyčevská, Ján Turčan, proti: Ing. Peter Sedláček, Pavol Šimun, zdržal sa: Bc. Jana Majerová, Peter Kováč, Miloš Sauka, Bc. Zdenko Urva

č. OcZ 3 – 20/2019 – schválenie odpustenie nájmu za prenájom priestorov, firme MAAM-keramické kachle, v bude č.90, z dôvodu ukončenia prevádzky a vystaňovania priestorov do 30.6.2019, za: všetci

č. OcZ 3 – 21/2019 – schválenie dodatku č. 1 – Špecifikácia parciel k nájmovej zmluve pre Ľuboša Holíka, za: všetci

č. OcZ 3 – 22/2019 – schválenie navýšenia finančných prostriedkov na projektovú dokumentáciu školskej jedálne o 1500,-€ z finančného prebytku obecného rozpočtu, za: všetci

č. OcZ 3 – 23/2019 – vziať na vedomie - Odloženie sťažnosti Mareka Fujdiaka, v zmysle § 5 odst. 5 zákona č. 9/2010 Z.z. zákon o sťažnostiach, za: všetci

č. OcZ 3 – 24/2019 – vziať na vedomie - podanie sťažnosti Mareka Fujdiaka, a jej prejednanie v Komisii na ochranu verejného poriadku, za: všetci

č. OcZ 3 – 25/2019 – poverenie - starostu obce zabezpečiť prejednanie alternatív pre realizáciu vybudovania prístupových ciest k vodnému toku Hutná pod zosuvom v blízkosti miesta uloženia priepustí do vodného toku. Vec prejednať s vlastníckmi dotknutých pozemkov, podľa návrhu komisie životného prostredia. Termín: do 30. apríla 2019, za: všetci

č. OcZ 3 – 26/2019 – poverenie starostu obce vydaním rozhodnutia na odstránenie hospodárskej stavby postavennej na prekrytej časti vodného toku Hutná pod zosuvom v dolnej časti obce. Termín: do 15. mája 2019, za: všetci

č. OcZ 3 – 27/2019 – vziať na vedomie - odstúpenie Jozefa Grexu z redakčnej rady Lubietovských novín, schválenie - za členku Redakčnej rady Lubietovských novín Soňu Púpalovú, za: všetci

č. OcZ 3 – 28/2019 – schválenie za kronikárku obce Lubietová Alexandru Majerovú, za: všetci

č. OcZ 3 – 29/2019 – vziať na vedomie - Správu o vykonanej kontrole za II. polrok 2018, za: všetci

č. OcZ 3 – 30/2019 – schválenie - vstup obce Lubietová do OOCR Stredného Slovenska, za: všetci

č. OcZ 3 – 31/2019 – schválenie - vydanie 500ks 52. týždňového, 50ks nástenného mesačného, kalendárov obce na rok 2020, podľa cenovej ponuky od Zuzany Krištofičovej, za: všetci

Výpis z uznesení zasadania obecného zastupiteľstva 6. júna 2019

Prítomní poslanci: Ing. Marián Benka, Peter Kováč, Katarína Resutíková Mandyčevská, Miloš Sauka, Ing. Peter Sedláček, Pavol Šimun, Bc. Zdenko Urva

č. OcZ 4 – 1/2019 – schválenie programu zasadania, rozšírený o body doplnenie členov sociálnej komisie, určenie osôb na podpisové vzory, inventarizácia majetku obce za: všetci

č. OcZ 4 – 2/2019 – schválenie zapisovateľa a overovateľov zápisnice, za: všetci

č. OcZ 4 – 3/2019 – voľba návrhovej komisie, za: všetci

č. OcZ 4 – 4/2019 – vziať na vedomie správy o plnení uznesení s predchádzajúceho zastupiteľstva, prednesenú starostom obce, s pripomienkami k uzneseniu č. OcZ 3-6/2019 – zabezpečiť realizáciu, za: všetci

č. OcZ 4 – 5/2019 – voľba za člena stavebnej komisie Petra Kováča, za: všetci

č. OcZ 4 – 6/2019 – vziať na vedomie stanovisko hlavnej kontrolorky k Záverečnému účtu za rok 2018

Schválenie Záverečného účtu obce Lubietová za rok 2018 a celoročné hospodárenie s výhradami schválenie použitia zostatku finančných operácií vo výške 26 697,65 € na tvorbu rezervného fondu vo výške 50 % 13 348,83 € /min. 10% / a tvorbu fondu rozvoja a opráv vo výške

50% 13 348,82 €; za: Ing. Marián Benka, Peter Kováč, Katarína Resutíková Mandyčevská, Miloš Sauka, Bc. Zdenko Urva; proti: Ing. Peter Sedláček, Pavol Šimun

č. OcZ 4 – 7/2019 – vziať na vedomie - rozpočtové opatrenie č. 1/2019 v zmysle návrhu finančnej komisie zo dňa 6.6.2019, za: všetci

č. OcZ 4 – 8/2019 – schválenie - rozpočtové opatrenie č. 2/2019 v zmysle návrhu finančnej komisie zo dňa 6.6.2019, za: všetci

č. OcZ 4 – 9/2019 – schválenie - rozpočtové opatrenie č. 1/2019 – ZŠ, za: všetci

č. OcZ 4 – 10/2019 – schválenie - posun termínu inventarizácie majetku obce do 31.7.2019, za: všetci

č. OcZ 4 – 11/2019 – vziať na vedomie - žiadosť Libora Chebeňa o odkúpenie pozemku parc. KN C 1205/60, v k.ú. Lubietová, TTP 572 m2 za účelom vysporiadania pozemku pod chatou, súhlas so zverejnením zámeru na predaj pozemku parcely KN C 1205/60 v k.ú. Lubietová a stanovuje cenu za predaj pozemku minimálne vo výške určenej znaleckým posudkom. Žiadosť bude opätovne prerokovaná po zverejnení zámeru obce na odpredaj pozemku. Žiadateľ uhradí náklady spojené s prevodom vlastníctva, za: všetci • **uznesenie nepodpísané starostom obce**

č. OcZ 4 – 12/2019 – vziať na vedomie

- žiadosť Spoločenstva vlastníkov bytov Mlynárska 316/3 o odkúpenie pozemkov parc. KN C 1096/5o výmere 84 m²; KN C 1096/7 o výmere 193 m²; KN C 1096/8o výmere 53 m², KN C 347 o výmere 309 m²; KN C 348 o výmere 74 m² KN C 349 o výmere 63 m² v k.ú. Ľubietová, za účelom vysporiadania pozemkov pod bytovkou, súhlas so zverejnením zámeru na predaj pozemku parcely KN C 1096/5; KN C 1096/7; KN C 1096/8, KN C 347; KN C 348 a KN C 349 v k.ú. Ľubietová a stanovuje cenu za predaj pozemku minimálne

vo výške určenej znaleckým posudkom. Žiadosť bude opätovne prerokovaná po zverejnení zámeru obce na odpredaj pozemku. Žiadateľ uhradí náklady spojené s prevodom vlastníctva; za: všetci

č. OcZ 4 – 13/2019 – vzatie na vedomie - žiadosť spoločnosti BAUTRADE – IN. s.r.o. so sídlom Podlipa 555/15 v k.ú. Ľubietová, o odkúpenie pozemkov KN C 1096/11 o výmere 40 m²; KN C 1096/9 o výmere 50 m² a KN C 1094/6 o výmere 81 m² za účelom vysporiadania pozemkov v blízkosti budov žiadateľa, súhlas so so

zverejnením zámeru na predaj pozemku parcely KN C 1096/11; KN C 1096/9 a KN C 1094/6 v k.ú. Ľubietová a stanovuje cenu za predaj pozemku minimálne vo výške určenej znaleckým posudkom. Žiadosť bude opätovne prerokovaná po zverejnení zámeru obce na odpredaj pozemku. Žiadateľ uhradí náklady spojené s prevodom vlastníctva; za: Ing. Marián Benka, Peter Kováč, Katarína Resutíková Mandyčevská, Miloš Sauka, Pavol Šimun, Bc. Zdenko Urva, zdržal sa: Ing. Peter Sedláček

č. OcZ 4 – 14/2019 – súhlas s odkúpe-

ním pozemku pod ihriskom parcelné číslo KN C 743/3 o výmere 3396 m² v k.ú. Ľubietová, súhlas so zverejnením zámeru na zámenu pozemku parcely o výmere 14932 m² ktorý vznikne geometrickým plánom z parciel KN C 1363/1, KN E 3463 v k.ú. Ľubietová, zrušenie uznesenia číslo OcZ 22-8/2013 zo dňa 26.6.2013 a číslo OcZ 28-7/2017 zo dňa 17.2.2017, za: všetci - **uznesenie nepodpísané starostom obce**

č. OcZ 4 – 15/2019 – schválenie - Plánu kontinuálneho vzdelávania na rok 2019; za: všetci

Z histórie obecnej (mestskej) pily

Pila na vodný pohon

Bohatstvo ľubietovských lesov a veľký dopyt po rezive pre banské a hutnícke účely si vynútili zriadenie pily v Ľubietovej už v dávnej minulosti. Až do pol 19. storočia bola hlavným zdrojom energie voda a tak aj predchodkyňa dnešnej pily až do roku 1880 poháňalo vodné koleso. Stála na tom istom mieste ako dnes. Náhon na vodné koleso je viditeľný doposiaľ. Na území mesta ju nebolo možné umiestniť vzhľadom na veľké prevádzkové priestory a obidva potoky. Hutná aj Vôdka boli obsadené inými výrobňami, ktoré potrebovali na pohon vodu. Boli to hlavne mlyny a poniže mesta hámre. Vyše mesta boli tiež zápravy (pomenovanie zostalo dodnes), spád potoka na Brúsiku využívala brúsiareň (šlajfaren). „Vodopád“ vo Vôdke je nie prírodným úkazom, ako sa mnohí domnievajú, ale umelým usmerním toku potoka za účelom získania vodnej energie.

Mestská pila sa v listinách spomína v súvislosti s požiarom 24. mája 1710, keď Martin Brzuľa a Maco Jamrich pilili v noci dosky a pre ich nepozornosť pila zhorela. Pílu mali postaviť znova, ale pre chudobu im zmieni na 11 a 5 zl. pokuty.

Najbližšie gátrové píly v 18. storočí boli v Brezne a B. Bystrici. Je zaujímavé, že do Ľubietovej ešte koncom 18. storočia chodili rezať dosky aj Ľupčania. Až začiatkom 19. storočia si pílu s vodným kolesom postavili v dolnej Driekyni. Napríklad v roku 1798 sa v zápisoch Ľupčianskeho magistrátu uvádza, že nájomca mlyna musí ísť dosky narezať do Ľubietovej.

Parná pila

Po vynájdení parného stroja výrobne prevádzky začínajú postupne využívať tento druh energie. Parná pila bola v Ľubietovej postavená v roku 1880. Mala dva gátre, ktoré boli v prevádzke do roku 1925. V nasledujúcom roku obec zakúpila z breznianskych strojární nový parný stroj. Zároveň sa položili nové

základy a zriadili dva nové rýchlo-bežné gátre. Neskôr bol zakúpený aj generátor a tak mal celý podnik vlastný elektrický prúd.

Ročná kapacita pily bola priemerne 13.000 m³ guľatiny a zamestnalo sa tu okolo 60 robotníkov z Ľubietovej a zo Strelníka, spolu s lesnými robotníkmi vyše 100. Výroba bola na tú dobu vysoko mechanizovaná, k dispozícii bola vybavená mechanizačná dielňa. V období prosperity píly obec postavila aj strojnícky byt a firma, ktorá prenajímala – byt šoféra, garáž a robotnícky barák – ohrievareň.

V časoch hospodárskej krízy sa práce na pile dočasne zastavili. Výroba sa stala nerentabilnou (cena dosák poklesla zo 100,- na 8.- K) a robotníkov prepustili. Ďalšie zastavenie si vynútila povodeň dňa 25. mája 1937. Po veľkej prietrži mračien sa Hutná rozvodnila, zaliala takmer celý sklad píly a so sebou si odniesla okolo 200 m³ úžitkového dreva.

Zánik obecnej pily

Osud obecnej pily po februári 1948 je učebnicovým príkladom „znárodnenia“. O jej zániku zaznamenal kronikár Daniel Šišiak do obednej kroniky podrobne tieto skutčnosti:

„Začiatkom roku 1953 sa vedenie n. p. Smrečina (tomuto podniku bola pila posledne začlenená) obrátilo na osadenstvo pily s tým, že podnik je nerentabilný a je potrebné zrušiť ho. S tým návrhom robotníci zjavne nesúhlasili, hoci ich neustále presviedčali o správnosti tohto rozhodnutia. Na miestnom národnom výbore uskutočnila sa spoločná schôdza zástupcov Smrečiny, závodného výboru tunajšej pily, dedinskej organizácie KSČ a zástupcu MNV, kde boli vysvetlené dôvody, pre ktoré sa plánuje pila zrušiť. Dňa 26. februára 1953 podáva Smrečina tunajšiemu MNV návrh na likvidáciu pily písomne, voči čomu zaujali členovia rady zamietavé stanovisko a k zrušeniu pily ani nikdy svoj sú-

hlas nedali.

Dňa 31. marca 1953 uskutočnila sa likvidácia piliarskeho závodu v Ľubietovej, ku ktorému prestal mať závod výrobný plán. Práca, ktoré sa prevádzkali po tomto termíne, konali sa už len v rámci likvidácie tohto závodu.

Keď členovia MBV videli tú skutočnosť, že sa prevádza likvidácia pily i bez ich súhlasu, keď bolo zistené, že Smrečina premiestňuje zamestnancov, odmontúva niektoré stroje, obrátil sa tunajší MNV na Okresný a Krajský národný výbor v B. Bystrici a žiadal ho o zriadenie iného drevárskeho podniku. V septembri žiadajú o pomoc pri zriaďovaní nejakého drevospracujúceho podniku i Ministerstvo lesov a drevárskeho priemyslu, ale tieto kroky nevedli k cieľu.

Podľa pôvodného dohovoru išlo len o zastavenie výroby, zatiaľ čo zariadenie pily malo zostať nedotknuté. Na vzdor tomu dostal dňa 14. 9. 1954 MNV v Ľubietovej od Krajského národného výboru prísyp nasledujúceho obsahu:

„Odbor priemyslu rady Krajského národného výboru na základe uznesenia strany a vlády o mobilizácii a využití všetkých energetických zdrojov po dohode s Povereníctvom lesov a drevárskeho priemyslu ako i so zástupcami n. p. Smrečina v „Banskej Bystrici, dal súhlas k presunu parnej lokomobily z prevádzky zastavenej pily v Ľubietovej na závod do Bardejova. Lokomobila je majetkom podstate n. p. Smrečina a hoci je schopná prevádzky, nie je riadne využitá, preto je potrebné ju presunúť, aby slúžila svojmu účelu. Odbor priemyslu rady Krajského národného výboru Vás žiada, aby ste nekládli prekážky zo strany MNV, lebo by to malo za následok porušenie uznesenia strany a vlády“(to už sa dvíha výhražný prst).

Medzitým sa demontuje nielen lokomobila, ale i gátre a odnáša sa ďalšie zariadenie, čo sa našich občanov veľmi neprijemne dotýka. Takto ostali na mieste, ktoré ešte nedáv-

no žilo čulým životom, len prázdne haly. Hlas sirény, ktorá oznamovala začiatok a koniec zmeny umlkol. Veselé bafkanie pily utíchlo. Robotníci boli začlenení do práce na pile v Banskej Bystrici a v Slovenskej Ľupči a Ondreji.

Aká je príčina, že tento pomerne rozsiahly podnik zanikol? Tunajšia pila mala kapacitu 13.000 m³ ročne, čo bolo úmerné rozsahu lesného hospodárstva obce. Po zmene lesného majetku bola časť hôr začlenená okolitým lesným závozom – v Ondreji, Hronci, Slovenskej Ľupči a Ponikách. Takto potom gravitovalo k tunajšej pile len 7 – 8 tisíc m³ dreveniny a zbytok sa musel dovážať z Horehronia, aby výroba neustála. Hoci boli okolité píly ďaleko horšie, uchovali si svoju existenciu i naďalej. Povráva sa, že značnú úlohu v tomto zohral bývalý majiteľ pily v Ondreji Štencner, ktorý sa usiloval o zrušenie tunajšej pily. Ďalším dôvodom bola výstavba nového moderného drevokombinátu v B. Bystrici s vysokou rentabilitou, v dôsledku čoho bolo plánované malé píly zrušiť. Zánik pily sme veľmi neprijemne pociťovali. Odpadla možnosť rezania dreva pre občanov, stratili sme zdroj reziva a výhodný zdroj zamestnania“.

V každom prípade klobúk dole pred vtedajšími funkcionármi obce, ktorí so zaničením pílu bránili a nikdy nedali súhlas na jej likvidáciu. V tých časoch oponovať nariadeniu zhora alebo uzneseniu strany a vlády bolo ale už nielen zbytočné, ale navyše aj nebezpečné. Ich počínanie sa totiž ľahko dalo vysvetliť napr. triednym nepriateľstvom alebo obhajobou buržoáznych záujmov a za to hrozili tvrdé postihy. A nakoniec, ako napísal kronikár, vládny a straníckym orgánom súhlas obce vôbec nechýbal a tak sa pila na štyri desaťročia odmlčala. Ďalšiu kapitolu svojej histórie začala písať až v roku 1994.

Memoriál Ivana Polónyho

Stolnotenisový turnaj, ktorý sa konal 6. apríla 2019 mal vysokú športovú úroveň, nakoľko sa memoriálu zúčastnili hráči aj zo vzdialenejších krajov /Bernolákovo, Detva/. Turnaj mal aj veľký význam z hľadiska pro-

pagácie turnaja ako takého, ale zároveň išlo o propagáciu stolného tenisu v našej obci. Turnaja sa zúčastnilo 26 hráčov, ktorí bojovali v skupinách o postup medzi najlepších šestnást hráčov. Z domáceho klubu postúpili

medzi šestnásť najlepších traja hráči: Hraško Ivan, Potančok Pavel a Pavol Čuba. Medzi najlepších osem postúpil len posledne menovaný, ktorý sa ale ďalej do semifinále nedostal. Na záver je potrebné poďakovať

Športovej komisii pri OÚ a tiež starostovi obce Ing. Pavlovi Zajacovi, ktorí ochotne pomohli s usporiadaním 2. ročníka Memoriálu Ivana Polónyho.

Ing. Pavel Čuba

Zdenka Polónyová a oceňovanie víťazov

Víťazi turnaja

Prvá kolektívna športová aktivita na novom multifunkčnom ihrisku

Na veľký piatok 19. 4. 2019 športová komisia zorganizovala súťaž v mini futbale na novo vybudovanom multifunkčnom ihrisku. Tak sa prvý krát oficiálne otestovala kvalita položeného koberca. Do súťaže sa prihlásilo päť mužstiev, ktoré si zmierali svoje sily.

Výsledky:

Mužstvo zo Strelník	1. miesto
Dorastenci Lubietová	2. miesto
Kolíkovci	3. miesto
Lubietová A mužstvo	4. miesto
Lubietovská ponorka	5. miesto

Víťazi turnaja zo Strelník preberajú cenu

Spoločný nástup mužstiev pri odovzdávaní cien

Lubietová dorast